# EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2023/1941,

## annettu 10 päivänä toukokuuta 2023,

## joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan raja- ja merivartioviraston (Frontex) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2021

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan raja- ja merivartioviraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2021,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0142/2023),

A. toteaa, että Euroopan raja- ja merivartioviraston, jäljempänä 'virasto', tulo- ja menotaulukon ([1]) mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2021 oli 535 245 042 euroa, mikä merkitsee 46,87 prosentin lisäystä vuoteen 2020 verrattuna; toteaa, että viraston talousarvio rahoitetaan pääasiassa unionin talousarviosta;

B. katsoo, että kaikkien unionin elinten, toimistojen ja virastojen olisi toimittava avoimesti ja oltava unionin kansalaisille kaikin puolin vastuussa niille uskotuista varoista;

C. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin on todennut kertomuksessaan viraston tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2021 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että viraston tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja asianmukaiset (sääntöjenmukaiset);

D. ottaa huomioon, että virasto on toteuttanut joulukuusta 2019 lähtien uutta toimeksiantoa, johon liittyy operaatioiden ja henkilöstön määrän kasvu ja joka edellyttää riittävää talousarviota;

E. ottaa huomioon, että vuonna 2021 viraston määrärahat ja henkilöstötaulukon toteutusaste kasvoivat merkittävästi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1896 ([2]) nojalla laajennetun toimeksiannon vuoksi;

F. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin totesi viraston tukea ulkorajojen valvontaan koskevassa erityiskertomuksessaan nro 8/2021, että viraston ensisijaisiin tehtäviin eli tilanneseurantaan, riskianalyysiin, haavoittuvuusarviointiin, yhteisiin operaatioihin ja nopeisiin rajainterventioihin, palauttamisoperaatioihin ja viraston koulutukseen liittyi useita puutteita eikä tarve- ja vaikutustenarviointeja tehty ennen viraston menojen eksponentiaalista kasvua;

### Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että tilintarkastustuomioistuimen mukaan viraston 31. joulukuuta 2021 päättyneeltä varainhoitovuodelta annetun tilinpäätöksen perustana olevat tulot ja maksut ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja sääntöjenmukaiset;

2. panee merkille, että varainhoitovuonna 2021 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 94,70 prosenttia eli 4,27 prosenttia alhaisempi kuin vuonna 2020; kehottaa virastoa kiinnittämään enemmän huomiota siihen, että vältetään maksusitoumusten jääminen alhaiselle tasolle ja saavutetaan toteutusaste, joka on lähempänä 100 prosentin tavoitetta;

([1]) EUVL C 141, 29.3.2022, s. 112.

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1896, annettu 13 päivänä marraskuuta 2019, eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta sekä asetusten (EU) N:o 1052/2013 ja (EU) 2016/1624 kumoamisesta (EUVL L 295, 14.11.2019, s. 1).

3. pitää valitettavana, että vaikka viraston taloushallinnon yksikkö on ottanut käyttöön tiettyjä mekanismeja talousarvion toteuttamisen parantamiseksi, maksumäärärahojen käyttöaste oli vuonna 2021 vain 50,42 prosenttia, mikä on 4,90 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2020; panee merkille viraston tälle vähenemiselle antaman selityksen, jonka mukaan maksut kenttäoperaatioiden osalta suoritetaan suurelta osin vuonna n+1 ja kenttäoperaatioiden merkittävän laajenemisen myötä maksumäärärahojen käyttöaste vuonna 2021 väheni väistämättä;

4. panee merkille viraston talousarvioon vuonna 2021 tehdyn toisen tarkistuksen, joka liittyy unionin talousarvioon palautettuihin 14,5 miljoonaan euroon; katsoo, että viraston perustelut tämän tarkistuksen hyväksymiselle ovat riittämättömät; kehottaa virastoa esittämään tulevissa kertomuksissaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tarkemmat perustelut sille, miksi määrärahojen palauttamista unionille koskevat budjettitarkistukset hyväksyttiin;

5. on huolissaan siitä, että määrärahojen siirrot (C8-määrärahat) vuodelta 2020 vuodelle 2021 olivat 159 400 000 euroa, kun vuodelta 2021 vuodelle 2022 ne olivat 237 000 000 euroa; katsoo, että tämä taso on erityisen korkea; pitää valitettavana, että C8-määrärahojen käyttöaste oli vuonna 2021 vain 87 prosenttia, mikä on alhaisempi kuin edellisvuosina (2019 ja 2020); panee kuitenkin merkille viraston huomion siitä, että pandemia on vaikuttanut tähän indikaattoriin; toteaa, että avustukset muodostavat noin 60 prosenttia viraston koko toimintatalousarviosta ja että viraston mukaan niistä suurin osa liittyy toimiin, jotka ovat tavallisesti pidempiaikaisia; panee lisäksi merkille viraston huomion siitä, että seuraavalle varainhoitovuodelle siirretyt merkittävät määrät ovat perusteltuja, sillä suurin osa niistä liittyy toimien joulukuussa päättyvään elinkaareen, minkä vuoksi siirto seuraavalle varainhoitovuodelle on välttämätön; ymmärtää viraston huomion, jonka mukaan siirrettyjen määrärahojen peruuntumisriskiä lieventää se seikka, että kaikkien siirrettyjen määrien osalta on oltava voimassa oikeudellinen sitoumus, mikä antaa jonkin verran varmuutta siitä, että määrät maksetaan; palauttaa siitä huolimatta mieliin ja jakaa tilintarkastustuomioistuimen näkemyksen, että liialliset määrärahojen siirrot voidaan joissain tapauksissa estää parantamalla talousarviosuunnittelua ja talousarvion täytäntöönpanosyklejä; kehottaa virastoa jatkamaan ponnistelujaan tätä kohti myös pyrkimällä tarkempiin kustannusarvioihin ja talousarvioennusteisiin sekä raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle edistymisestä tässä asiassa;

6. on huolissaan tilintarkastustuomioistuimen ”tiettyjä seikkoja painottavassa kappaleessa” esittämästä huomiosta, joka koskee joulukuulle 2020 päivätyn talousarviositoumuksen siirtämistä varainhoitovuodelle 2021 ilman, että sitoumuksen perustana olisi ollut ennen vuoden 2020 loppua tehty oikeudellinen sitoumus; toteaa, että vuonna 2021 tähän asiaan liittyvät maksut olivat 18 375 458 euroa; toteaa lisäksi, että virasto korjasi tämän sääntöjenvastaisuuden myöhemmillä oikeudellisilla sitoumuksilla, jotka kattoivat koko vuoden 2021;

7. panee huolestuneena merkille tilintarkastustuomioistuimen toisen ”tiettyjä seikkoja painottavassa kappaleessa” esittämän huomion, jonka mukaan unionin ulkopuolisten Schengen-maiden rahoitusosuudet ja niitä tasapainottava unionin rahoitusosuus on laskettu väärin; panee merkille, että viimeksi mainittu oli ilmoitettu 2,6 miljoonaa euroa liian suurena ja ensin mainitut saman verran liian pienenä; panee lisäksi merkille, että tällä ei ollut vaikutusta toiminnan tuottoihin vuoden 2021 tuloslaskelmassa; katsoo kuitenkin edelleen tämän viittaavan siihen, että komission on annettava unionin elimille lisäohjeistusta siitä, kuinka unionin ulkopuolisten maiden rahoitusosuudet lasketaan oikein; kehottaa komissiota antamaan lisäohjeistusta viipymättä;

8. panee huolestuneena merkille tilintarkastustuomioistuimen kolmannen ”tiettyjä seikkoja painottavassa kappaleessa” esittämän huomion viraston tilinpitäjän lausumasta, ettei tulojen ja menojen hyväksyjän käyttöön ottamaa uutta järjestelmää voitu validoida, sillä validoinnin edellyttämät tiedot puuttuivat, ja toteaa, että kyseistä järjestelmää käytetään kirjanpidollisten tietojen tuottamiseen viraston varoista ja veloista sekä talousarvion toteuttamisesta; toteaa, että komissiolla on käytössä sama järjestelmä, jonka komission tilinpitäjä on validoinut; kehottaa virastoa toimittamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle selvityksiä tästä asiasta;

9. korostaa, että tarvitaan vahva, tehokas ja hyvin toimiva virasto, joka pystyy avustamaan jäsenvaltioita unionin yhteisten ulkorajojen valvonnassa ja varmistamaan yhdennetyn rajaturvallisuuden, jotta näitä rajoja voidaan valvoa tehokkaasti ja kunnioittaen täysimääräisesti perusoikeuksia ja jotta voidaan parantaa unionin palauttamispolitiikan tehokkuutta; toteaa, että virasto ja jäsenvaltiot ovat yhteisesti vastuussa perusoikeusvelvoitteiden täyttämisestä; korostaa, että ulkorajojen tehokas ja oikeudenmukainen valvonta on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan suojella Schengen-aluetta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueena; korostaa, että tiivis yhteistyö ja kolmansien maiden kanssa tehdyt sopimukset esimerkiksi takaisinottosopimusten, teknisen avun, koulutuksen ja palauttamistoimien alalla sekä kehitysapu ovat tärkeitä asioita EU:n tehokkaan rajaturvallisuuden takaamiseksi ([3]); kehottaa virastoa ja jäsenvaltioita kehittämään edelleen yhteistyörakenteita, tietojenvaihtoa ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa;

10. panee merkille viraston toimet, joilla lievennetään mahdollisesti käyttämättä jääneiden määrärahojen menettämisen korkeaa riskiä siten, että jäsenvaltiot toimittavat kuukausittain seurantataulukot, joissa esitetään ajantasaiset tosiasiallisesti aiheutuneet kustannukset; kehottaa sisäistä tarkastusta (IAS) arvioimaan viraston kustannusten seurantaan ja tarpeiden ennustamiseen käyttämää avustussäännösten mukaista mekanismia sekä Frontex Application for Return -sovelluksen (FAR) järjestelmän ja laittoman muuttoliikkeen hallintasovelluksen (IRMA) järjestelmän päivittämisen vaikutusta sen palauttamisoperaatioiden varainhoitoon;

**Toiminnan tuloksellisuus**

11. panee merkille, että virasto otti vuonna 2021 käyttöön uuden organisaatiorakenteen ja että tällä merkittävällä hankkeella se pyrkii järjestämään laajennetun toimeksiantonsa tehokkaasti; panee merkille viraston organisaatiomuutoksen vaikutukset ja muutokset; antaa tässä yhteydessä tunnustusta viraston strategialle lisätä tehokkuutta digitalisoinnin, automatisoinnin tai tietyillä aloilla sovellettavien sääntöjen ja menettelyjen yksinkertaistamisen avulla;

12. panee merkille, että virasto käytti vuonna 2021 tiettyjä mittauksia keskeisinä tulosindikaattoreina arvioidakseen toimintansa tuloksellisuutta ja että viraston hallintoneuvosto on hyväksynyt nämä vuosia 2021–2023 koskevaan yhtenäiseen ohjelma-asiakirjaan pohjautuvat mittaukset; panee tyytyväisenä merkille, että viraston toimittamien tuotteiden ja palvelujen koettu laatu on parantunut, sillä vuonna 2021 se sai arvioinneista keskimääräiseksi tulokseksi 94,34 prosenttia, ja arviot olivat korkeasta erittäin korkeaan; pitää valitettavana, että virasto ei saavuttanut asetettuja tavoitteita kaikkien tulosindikaattoreiden, esimerkiksi maksuviivästysten tai kentälle lähettävän teknisen kaluston saatavuuden, osalta;

13. panee merkille, että virasto lähetti onnistuneesti kentälle isäntäjäsenvaltioihin ja neljälle unionin lentoasemalle eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvän joukon ensimmäiset toimihenkilöt; toteaa, että viimeksi mainitun pääasiallisissa toimissa keskityttiin tukemaan yhteistyötä matkustusasiakirjojen tunnistamisessa ja myöntämisessä, palauttamista koskevassa neuvonnassa ja lentojen varaamisessa FAR-järjestelmässä; toteaa lisäksi, että vuonna 2021 virasto toteutti 19 yhteisoperaatiota, joihin osallistui yhdeksän isäntäjäsenvaltiota, 23 osallistuvaa jäsenvaltiota, 32 viranomaista ja neljä kolmatta maata; panee merkille viraston nopean rajaintervention, jolla vastattiin muuttopaineeseen Liettuan ja Valko-Venäjän välisellä maaulkorajalla ja valvottiin Liettuaan ja unioniin suuntautuvia laittomia maahanmuuttovirtoja, mutta painottaa samalla näissä operaatioissa ilmi tulleita perusoikeuksiin liittyviä huolenaiheita, joita myös perusoikeusvastaava on yksilöinyt; panee merkille viraston operaatioita koskevan tiedotuksen Liettuan nopean rajaintervention, Englannin kanaalissa suoritetun yhteisen Opal Coast -operaation sekä kolmannessa maassa (Serbiassa) käynnistetyn uuden yhteisen operaation yhteydessä; panee merkille jäsenvaltioiden yhteyshenkilöiden ensimmäistä lähettämistä koskevan pilottivaiheen käynnistämisen; pyytää virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tämän pilottivaiheen arvioinnin tuloksista niiden valmistuttua;

14. panee merkille, että maarajoilla vuonna 2021 toteutettujen operatiivisten toimien tuloksena tehtiin 3 546 ilmoitusta erityistapahtumasta, joihin liittyi 16 304 kiinni otettua laitonta muuttajaa, 6 461 laitonta muuttajaa ja 368 pidätettyä salakuljettajaa; panee tyytyväisenä merkille viraston toimet, jotka johtivat 18 301 muun kuin unionin kansalaisen palauttamiseen lentoteitse – näistä 10 193 henkilöä 337 tilauslennoilla järjestetyllä operaatiolla 33 paluumaahan ja 8 108 henkilöä reittilennoilla 107 paluumaahan; panee merkille, että vuonna 2021 vapaaehtoisen paluun osuus kaikista reittilennoilla tehdyistä palauttamisista oli 57 prosenttia ja että virasto vuokrasi 22 ilma-alusta palauttamisoperaatioita varten; antaa tunnustusta ensimmäisen viraston johtaman täysimittaisen palauttamisoperaation onnistuneesta valmistelusta ja järjestämisestä ja toteaa, että tässä operaatiossa virasto otti hoitaakseen järjestävän jäsenvaltion tehtävät;

([3]) Frontexin strateginen riskianalyysi 2022.

15. toteaa, että huhtikuussa 2021 allekirjoitettiin vakavista erityistapahtumista annettavien raporttien (SIR) mekanismia koskeva tarkistettu pysyväisohje, jolla määritettiin perusoikeusvastaavan rooli ja toimivalta; toteaa lisäksi, että SIR-mekanismia koskevan pysyväisohjeen tarvittava lisätarkistus on viivästynyt, ja on tyytyväinen siihen, että mekanismia viimeistellään parhaillaan yhteistyössä perusoikeusvastaavan kanssa kuullen viraston perusoikeuksia käsittelevän neuvoa-antavan ryhmän edustajaa; muistuttaa, että tämä oli yksi seitsemästä virastolle edellisinä vuosina asetetusta vastuuvapauden myöntämisen ehdosta; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle SIR-mekanismia koskevan pysyväisohjeen viimeistelystä;

16. korostaa, että jokaiseen operaatiosuunnitelmaan olisi sisällyttävä avoin raportointimekanismi sen varmistamiseksi, että jokainen toiminta-alueella tapahtunut erityistapahtuma raportoidaan ja että niiden osalta ryhdytään asianmukaisiin jatkotoimiin; korostaa, että tätä raportointimekanismia olisi käytettävä näiden voimavarojen rahoitustavasta riippumatta, jotta varmistetaan, että virasto ja erityisesti perusoikeusvastaava voivat valvoa koko toiminta-aluetta ja tutkia kaikki SIR-raportit tai muut tapaukset, jotka viittaavat sääntöjen noudattamatta jättämiseen;

17. suhtautuu myönteisesti viraston 25. tammikuuta 2022 tekemään päätökseen, jossa täsmennetään asetuksen (EU) 2019/1896 46 artiklan täytäntöönpanoa koskevaa pysyväisohjetta, joka on laadittu jäsenvaltioiden, Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden, perusoikeusvastaavan ja perusoikeuksia käsittelevän Frontexin neuvoa-antavan ryhmän esittämien kommenttien ja huomioiden mukaisesti;

18. suhtautuu myönteisesti palauttamistapausten hallintajärjestelmän (RECAMAS) malliin perustuvien palauttamistapausten tietoteknisten järjestelmien täytäntöönpanoon Italiassa, Belgiassa ja Suomessa; yhtyy hallintoneuvoston virastolleen antamaan suositukseen olla yhteydessä myös muihin jäsenvaltioihin ja täyttää tarvittavat edellytykset tämän esimerkin seuraamiseksi;

19. panee merkille, että SIR-raporttien määrä kasvoi merkittävästi vuosien 2020 ja 2021 välisenä aikana vain kymmenestä raportista 62:een, joista 53 kuului äskettäin muutetun pysyväisohjeen piiriin; pitää valitettavana, että eniten ilmoituksia tehtiin Liettuasta ja Kreikasta; on tyytyväinen siihen, että on otettu käyttöön uusi menettely, jossa kaikki voimankäyttöä sisältäneet erityistapahtumat ilmoitetaan kuukausittain perusoikeusvastaavalle, joka on sitoutunut laatimaan menettelystä vuotuisen arvioinnin; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tämän arvioinnin tuloksista; on tyytyväinen siihen, että perusoikeusvalvojat alkoivat toimia operatiivisessa kehyksessä ja viettivät yli 200 päivää lähetettyinä 10 maahan ja osallistuivat 15 palauttamisoperaatioon;

20. panee merkille, että vuonna 2021 perusoikeusvastaava vastaanotti ja arvioi viraston valitusmekanismin puitteissa 27 valitusta ja otti niistä kuusi käsiteltäväksi; on syvästi huolissaan käsiteltäväksi otettuihin valituksiin liittyvistä väitetyistä perusoikeuksien loukkauksista;

21. muistuttaa, että unionin tuomioistuin totesi 30. kesäkuuta 2022 antamassaan tuomiossa, että Liettuan lainsäädäntö, joka sallii kansainvälisen suojelun epäämisen ja hakijoiden automaattisen säilöönoton pelkästään sillä perusteella, että he ovat ylittäneet rajan laittomasti, on ristiriidassa unionin oikeuden kanssa; panee merkille, että heinäkuusta 2022 alkaen virasto ei enää osallistunut rajavalvontaan Liettuassa eikä avustanut Liettuaa siinä; panee kuitenkin merkille, että virasto jatkoi toimintaansa Liettuassa ja että sen virkamiehiä työskenteli rajatarkastuksissa vielä unionin tuomioistuimen tuomion jälkeenkin; palauttaa mieliin, että muun muassa Euroopan neuvosto on ilmaissut olevansa huolissaan humanitaarisesta tilanteesta ja ihmisoikeuksien rikkomisesta Latvian ja Valko-Venäjän välisellä rajalla, ja toteaa tilanteen johtuvan siitä, että Valko-Venäjän hallinto on välineellistänyt muuttajat; kehottaa virastoa vahvistamaan, ettei se osallistu toimiin, jotka liittyvät unionin tuomioistuimen unionin oikeuden vastaiseksi katsomaan Liettuan lainsäädäntöön, ja pidättymään osallistumasta unionin oikeuden vastaisiin operaatioihin;

22. panee merkille unionin tuomioistuimessa vireillä olevat kanteet, jotka on nostettu virastoa vastaan sellaisten uhrien puolesta, jotka olivat hakeneet suojelua Kreikasta; toteaa, että tuomioistuinta pyydettiin ratkaisemaan, laiminlöikö virasto asetuksen (EU) 2019/1896 46 artiklan 4 kohtaa pidättymällä tekemästä päätöstä peruuttaa kokonaan tai osittain rahoitus sen Egeanmeren alueen toimilta, keskeyttää kyseiset toimet tai lopettaa ne kokonaan tai osittain; kehottaa virastoa toimittamaan tähän liittyen parlamentille kaikki asiaankuuluvat asiakirjat, mukaan lukien perusoikeusvastaavan 1. syyskuuta 2022 antama lausunto, vakavia erityistapahtumia koskevat raportit vuosilta 2021 ja 2022 sekä tiedot tutkinnasta, joka koskee viraston kulttuurivälittäjän ja vähintään 130 kolmannen maan kansalaisen karkottamista pakkokeinoin Turkkiin, kuten hallintoneuvostolle raportoitiin marraskuussa 2021; panee merkille, että entinen tehtävää tilapäisesti hoitanut pääjohtaja ja perusoikeusvastaava olivat perusoikeusvastaavan Kreikassa vallitsevasta tilanteesta tekemään arviointiin liittyvien lausuntojen ja suositusten perusteella yhteydessä Kreikan viranomaisiin saadakseen takeet perusoikeuskehyksen täytäntöönpanosta Kreikassa suoritettavien operatiivisten toimien yhteydessä; toteaa, että Kreikan viranomaiset laativat kyseisten keskustelujen pohjalta suojatoimien täytäntöönpanosuunnitelman, mitä perusoikeusvastaava ja hallintoneuvosto pitivät hyvänä saavutuksena; tuo esiin, että perusoikeusvastaava on pannut merkille menettelyihin liittyvät pyrkimykset, ja toteaa, että perusoikeusvastaava suositti virastoa vetäytymään Kreikasta asetuksen (EU) 2019/1896 46 artiklan nojalla;

23. panee merkille viraston yhteistyön Euroopan kalastuksenvalvontaviraston ja Euroopan meriturvallisuusviraston kanssa resurssien koordinoimiseksi ja jakamiseksi esimerkiksi tietojenvaihdon, valvonta- ja viestintäpalvelujen, valmiuksien kehittämisen, riskianalyysin ja erityisesti valmiuksien jakamisen aloilla; panee lisäksi merkille, että tähän yhteistyöhön sovelletaan kolmen viraston allekirjoittamaa kolmikantatyöjärjestelyä, joka päivitettiin vuonna 2021 toistaiseksi voimassa olevaksi; suhtautuu myönteisesti sen täytäntöönpanoon esimerkiksi operaatioilla, joilla puututaan rannikkovartiostoon liittyviin asioihin tietyillä merialueilla, ja viraston tarjoamilla ilma-aluspalveluilla; kehottaa virastoa tutkimaan edelleen mahdollisuuksia koordinoida ja jakaa resursseja myös muiden virastojen, erityisesti oikeus- ja sisäasioiden virastojen, kanssa huolimatta niiden mahdollisista eroista operatiivisessa toiminnassa;

24. panee merkille, että virasto on lykännyt tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessaan nro 8/2021 antaman tietojenvaihtokehyksen ja Euroopan tilannekuvan parantamista koskevan suosituksen 1 täytäntöönpanon määräaikaa (joka oli vuoden 2021 loppuun mennessä) yli vuodella vuoden 2022 puolivälistä vuoden 2023 kolmannelle ja viimeiselle neljännekselle; kehottaa virastoa asettamaan tämän asian etusijalle;

**Henkilöstöpolitiikka**

25. panee merkille, että 31. joulukuuta 2021 henkilöstötaulukon viroista/toimista oli täytettynä 82 prosenttia ja että unionin talousarviossa hyväksytyistä 1 050 väliaikaisesta toimesta 861 oli täytettynä; panee merkille, että lisäksi virastolle työskenteli 506 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 187 kansallista asiantuntijaa (vuonna 2021 virastolle oli hyväksytty 730 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 220 kansallista asiantuntijaa); on tyytyväinen siihen, että viraston tointen täyttöaste on kasvanut noin 15 prosentilla vuodesta 2020, ja toteaa, että palvelukseen otettiin 432 uutta työntekijää mutta täytettyjen tointen nettomäärä kasvoi 320:llä (1234:stä vuonna 2020 1554:ään vuonna 2021); panee merkille, että viraston tointen täyttöaste on 79 prosenttia, mikä on korkein täyttöaste asetuksen (EU) 2019/1896 voimaantulon jälkeen; panee lisäksi merkille, että Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) keskusyksikön osastoon otettiin 44 ETIASin jäsentä; pitää valitettavana, että viraston henkilöstön ulkoinen vaihtuvuus lähes kaksinkertaistui 2,8 prosentista vuonna 2020 4,4 prosenttiin vuonna 2021; panee tyytyväisenä merkille viraston jatkuvat ponnistelut ja kriittiset parannukset palvelukseenoton alalla viivästyksistä huolimatta; toteaa, että oikea-aikainen palvelukseenotto ja maantieteellisen tasapainon saavuttaminen ovat edelleen haasteellisia asioita pääasiassa Puolaan sovellettavan alhaisen kertoimen vuoksi; panee lisäksi merkille, että Puolan alhainen kerroin on jo pitkään ollut virastolle haasteellinen seikka, jota on viime kuukausina vaikeuttanut entisestään maan ennätyksellinen inflaatio, joka nousi 16,6 prosenttiin joulukuussa 2022;

26. panee merkille viraston vuonna 2021 ilmoitetun sukupuolijakauman, jonka mukaan ylemmässä johdossa miehiä on 15 (68,18 prosenttia) ja naisia 7 (31,82 prosenttia), hallintoneuvostossa miehiä on 55 (83,3 prosenttia) ja naisia 11 (16,7 prosenttia) ja viraston koko henkilöstössä miehiä on 1 116 (71,8 prosenttia) ja naisia 438 (28,2 prosenttia); toteaa, että vastuu sukupuolten tasapuolisen edustuksen varmistamisesta hallintoneuvostossa on jäsenvaltioilla; pitää erittäin valitettavana, että parlamentin virastolle ja jäsenvaltioille esittämistä aiemmista kehotuksista huolimatta toimet sukupuolten tasapuolisen edustuksen parantamiseksi viraston ylimmässä johdossa ja henkilöstössä olivat riittämättömiä; kehottaa virastoa ja jäsenvaltioita korjaamaan tämän asian ja ottamaan huomioon sukupuolten tasapuolisen edustuksen uutta henkilöstöä rekrytoidessaan ja tehdessään nimityksiä edellä mainittuihin tehtäviin;

27. panee tyytyväisenä merkille perusoikeusvastaavan nimittämisen kesäkuussa 2021; pitää kuitenkin valitettavana, että Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) on todennut, että perusoikeusvastaavaa ei nimetty sellaisten raporttien käsittelijäksi, jotka liittyvät vakaviin erityistapahtumiin, joissa perusoikeuksia on väitetysti rikottu; panee lisäksi merkille, että virasto on päässyt lähemmäs laajennetun toimeksiantonsa täysimääräistä toteuttamista: vuonna 2022 sillä oli yhteensä 46 perusoikeusvalvojaa, kun vuonna 2021 heitä oli vain 20; toteaa, että suurin osa perusoikeusvalvojista on nimitetty AD-tasolle; pitää kuitenkin valitettavana, että perusoikeusvalvojien välillä on eriarvoisuutta, sillä 15 toimii edelleen AST-tehtävässä, kun muut 31 on otettu palvelukseen AD-tasolle; muistuttaa, että parlamentti ja komissio ovat jo pitkään vaatineet, että AD-tasolle olisi nimitettävä vähintään 40 perusoikeusvalvojaa; korostaa, että asetuksessa (EU) 2019/1896 vahvistetaan puitteet perusoikeusvalvojien määrän lisäämiselle edelleen viraston laajentuessa entisestään ja että perusoikeusvalvojien alustava määrä (40) on vähimmäis-, ei enimmäismäärä; kehottaa komissiota ja virastoa muuttamaan viraston henkilöstötaulukkoa, jotta kaikki perusoikeusvalvojat otetaan palvelukseen AD-tasolle; kehottaa virastoa ottamaan uudet perusoikeusvalvojat palvelukseen yksinomaan AD-tasolle; toteaa, että asetuksen (EU) 2019/1896 110 artiklan 6 kohdan vaatimuksen mukaan joulukuuhun 2020 mennessä on otettava palvelukseen vähintään 40 perusoikeusvalvojaa, ja pitää valitettavana, että tämän täyttäminen on viivästynyt lähes kahdella vuodella; muistuttaa, että entisellä pääjohtajalla oli vahingollinen vaikutus tähän toistuvasti viivästyneeseen prosessiin, ja suhtautuu myönteisesti aikaisemman väliaikaisen johdon pyrkimyksiin täyttää asetuksen vaatimus;

28. suhtautuu myönteisesti viraston kattaviin toimenpiteisiin ja toimintaperiaatteisiin häirinnän torjumiseksi; panee tyytyväisenä merkille, että vuonna 2021 hyväksyttiin Frontexin häirintäyhdyshenkilöiden menettelykäsikirja, jossa määritellään viraston häirinnän torjuntaa koskevien toimintaperiaatteiden käytännön soveltaminen; panee merkille häirintäyhdyshenkilöiden keskeisen roolin viraston henkilöstön ihmisarvon suojelemisessa sekä työpaikkakiusaamisen ja seksuaalisen häirinnän ehkäisemisessä; painottaa samalla politiikan käytäntöön siirtävän organisaatiokulttuurin merkitystä, koska menettelykäsikirjan hyväksyntähetkellä vakavat väärinkäytökset, jotka liittyivät muun muassa häirintään, jatkuivat viraston avainhenkilöiden joukossa; panee merkille, että näihin on puututtu OLAFin tutkinnan havaintojen jatkotoimina; on tältä osin tyytyväinen viraston sitoumukseen rakenteelliseen muutokseen ja erityisesti häirintäyhdyshenkilöiden verkoston laajentamiseen; toistaa viraston johdolle antamansa kehotuksen teettää perusteellinen tutkimus nykyisten seksuaalisen häirinnän vastaisten menettelyjen täytäntöönpanosta, tehdä kattavaa yhteistyötä kaikkien asiaan liittyvien viranomaisten kanssa, raportoida vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle havainnoista ja esittää yksityiskohtainen toimintasuunnitelma, joka sisältää toimenpiteitä, joilla varmistetaan seksuaalisen häirinnän nollatoleranssi viraston kaikissa toimissa;

29. panee merkille viraston parlamentin kirjallisiin kysymyksiin antamat vastaukset, joiden mukaan vuonna 2021 viraston toimivaltaisille yksiköille ilmoitettiin yhteensä 10 häirintätapauksesta; panee lisäksi merkille, että vuonna 2021 käynnistetyistä seitsemästä virallisesta menettelystä neljä saatettiin päätökseen; kehottaa virastoa arvioimaan huolellisesti kaikki vireillä olevat tapaukset ja soveltamaan nollatoleranssia työpaikkakiusaamiseen, seksuaaliseen häirintään tai muuhun häirintään ja saattamaan näihin väärinkäytöksiin syyllistyneet nopeasti vastuuseen; kehottaa virastoa lisäksi tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle henkilöstön jäsenen järkyttävää kuolemaa vuonna 2020 koskevan uudelleen aloitetun tutkinnan tuloksista;

30. panee merkille, että virasto on kiinnittänyt huomiota ja suhtautunut ennakoivasti työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyviin käytäntöihin ja menettelyihin; on tältä osin tyytyväinen työterveyttä ja -turvallisuutta käsittelevän sisäisen työryhmän perustamiseen tehokkaan sisäisen koordinoinnin, kuulemisen ja painopisteiden määrittelyn varmistamiseksi; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle työterveyden ja -turvallisuuden kehyksen puitteissa ehdotetuista toimista ja toimenpiteistä ja niiden toteuttamisesta; panee merkille viraston nykyiset toimenpiteet, eli joustavan työajan ja liikuntaedun, joilla pyritään parantamaan viraston henkilöstön työhyvinvointia sekä työ- ja yksityiselämän tasapainoa; kehottaa virastoa ottamaan käyttöön lisää toimenpiteitä tällä alalla, myös ottamalla esimerkkiä muista unionin toimielimistä ja elimistä;

**Hankinnat**

31. panee merkille, että virasto käynnisti vuonna 2021 36 avointa tarjouskilpailua, joista 18 johti kokonaisarvoltaan 218 400 000 euron sopimusten allekirjoittamiseen ja joista 18 on edelleen käynnissä (kokonaisarvo arviolta 241 000 000 euroa); panee lisäksi merkille, että virasto käynnisti 29 arvoltaan vähäistä tai keskisuurta menettelyä (neuvottelu kolmen ja viiden ehdokkaan kanssa), joiden kokonaisarvo oli 12 000 000 euroa, ja toteaa, että näistä 29 menettelystä 25:ssä allekirjoitettiin vuonna 2021 sopimuksia, joiden kokonaisarvo oli 11 800 000 euroa, ja että kesken on vielä neljä menettelyä, joiden kokonaisarvo on 300 000 euroa; panee lisäksi merkille, että vuonna 2021 virasto käsitteli 203 arvoltaan erittäin vähäistä menettelyä (neuvottelu yhden ehdokkaan kanssa), joiden kokonaisarvo oli 2 500 000 euroa; panee lopuksi merkille, että vuonna 2021 käsiteltiin 991 nykyisten puitesopimusten mukaista menettelyä, joiden kokonaisarvo oli 194 600 000 euroa ja joista 900:ssa allekirjoitettiin erillissopimuksia tai tilauslomakkeita, joiden kokonaisarvo on 172 200 000 euroa, ja että edelleen on käynnissä 91 menettelyä, joiden kokonaisarvo on 22 300 000 euroa;

32. antaa tunnustusta viraston pyrkimyksille varmistaa vuonna 2021 strategisesti tärkeät sopimukset liittyen esimerkiksi valvontaan käytettäviin ilma-aluksiin, henkilönsuojainten ja saniteettitarvikkeiden toimittamiseen, nelivetoisten maastoajoneuvojen toimittamiseen, virka-aseiden toimittamiseen, satelliittikuvien toimittamiseen, karttojen tuotantopalvelujen toimittamiseen, meteorologisten ja merentutkimuksen tietopalvelujen tarjoamiseen tai miehittämättömien ilma-alusten ja hyötykuormien hankintaan; on tyytyväinen viraston huolellisuuteen hankintoja koskevan koulutussuunnitelman laatimisessa ja täytäntöönpanossa;

33. toistaa olevansa erittäin huolissaan tiedotusvälineissä elokuussa 2022 olleista uutisista, joiden mukaan virasto käytti toimeksisaajaa, jonka väitettiin käyttäneen hyväksi kulttuurivälittäjiä tarjoamalla heille eurooppalaisia palkka- ja työolonormeja rikkovia työoloja; panee merkille kulttuurivälittäjien tästä asiasta esittämän vetoomuksen sekä heidän Euroopan oikeusasiamiehelle tekemänsä kantelun; panee merkille viraston tiedotusvälineille antamat vastaukset, joiden mukaan virasto otti vetoomuksen johdosta yhteyttä toimeksisaajaan ja muistutti sitä sillä olevista velvoitteista; pitää valitettavana, että viraston parlamentille toimittamista tiedoista ei löydy tietoja sopimuksen täytäntöönpanosta ja työntekijöitä koskevien ehtojen noudattamisesta;

34. panee huolestuneena merkille tilintarkastustuomioistuimen huomautukset hankintojen alalla; panee erityisesti merkille, että virasto on käynnistänyt hankintamenettelyn matkapalvelujen tarjoamista koskevasta puitesopimuksesta, jossa tarjoajien taloudellisia, teknisiä ja ammatillisia valmiuksia koskevat vaatimukset asetettiin hyvin alhaisiksi; panee merkille, että hankintasopimuksen arvioitu arvo, johon virasto perusti arvionsa, oli 15 000 000 euroa, kun taas sopimuksen perustana oleva arvo kattoi suunniteltujen virkamatkojen kulut, jotka olivat arviolta noin 240 000 000 euroa; yhtyy tilintarkastustuomioistuimen päätelmään, jonka mukaan virasto asetti tässä tapauksessa itsensä alttiiksi erilaisille riskeille, kuten sille, ettei toimeksisaaja kykene toimittamaan sopimusperusteisia palveluja ajoissa vähimmäislaatuisina ja ettei sopimusta täytetä asianmukaisesti; pitää valitettavana, että kyseistä sopimusta ei lopulta täytetty, minkä seurauksena viraston toiminnan jatkuvuudessa ilmeni vakavia katkoja; on tyytyväinen siihen, että tiettyjen tarkistusten jälkeen sopimus purettiin välittömästi; korostaa, että on vältettävä tarjoajien arviointia löyhin vaatimuksin tai arviointien tekemistä harhaanjohtavien tietojen pohjalta;

35. panee merkille viraston raportoineen, että se on parantanut vuotuisen hankintasuunnitelman suunnittelua ja seurantaa; kehottaa sisäistä tarkastusta sisällyttämään tämän suunnitelman tuleviin tarkastuksiinsa;

**Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus**

36. on tyytyväinen siihen, että parlamentin pyyntö on toteutettu ja viraston hallintoneuvoston jäsenten ja sen toimeenpanevan johdon ansioluettelot ja sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset on julkaistu viraston verkkosivustolla;

37. panee merkille lisätoimet, joita on toteutettu viraston toiminnan avoimuuden parantamiseksi; suhtautuu myönteisesti viraston pääjohtajan päätökseen perustaa avoimuusrekisteri asetuksen (EU) 2019/1896 118 artiklan mukaisesti; panee merkille vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle annetun vastauksen, jossa annetaan tietoja viraston avoimuusrekisteriin vuonna 2021 kirjatuista ja dokumentoiduista kontakteista ja kokouksista; pyytää virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle säännöllisesti tämän välineen täytäntöönpanosta ja käytöstä;

38. palauttaa mieliin Euroopan oikeusasiamiehen perusoikeusvelvoitteita koskevassa oma-aloitteisessa tutkimuksessaan antaman päätöksen; muistuttaa lisäksi, että virastolla on velvollisuus varmistaa avoimuus ennakoivasti, kuten asetuksen (EU) 2019/1896 114 artiklan 2 kohdassa edellytetään; kehottaa virastoa panemaan kaikki Euroopan oikeusasiamiehen suositukset täytäntöön; toistaa ehdotuksensa siitä, että virasto laatii ja panee täytäntöön uudet käytännesäännöt, joilla varmistetaan täysi avoimuus ja hyvä hallinto, ja että virasto tiedottaa vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä asiassa saavutetusta edistyksestä;

39. tuo esiin, että 15. joulukuuta 2022 asiassa 1261/2020 ja 1361/2020 antamassaan päätöksessä Euroopan oikeusasiamies totesi viraston toiminnassa hallinnollisen epäkohdan, joka koski sen viimeaikaista käytäntöä antaa asiakirjoja tutustuttavaksi;

40. panee merkille viraston 27. kesäkuuta 2022 päivätyn muistion viraston johdon siirtymäkauden aikana toteuttamista toimista ja erityisesti sen pyrkimyksistä vahvistaa organisaation hyvän hallintotavan ja vastuuvelvollisuuden edellyttämiä menettelyjä lisäämällä avoimuutta, ennakoivaa viestintää ja yhteydenpitoa sisäisiin ja ulkoisiin sidosryhmiin; on tyytyväinen viraston aloitteeseen julkaista selonteko, jossa se tiedottaa yleisölle operatiivisista toimistaan kattavasti; suhtautuu lisäksi myönteisesti siihen, että virasto on sitoutunut julkaisemaan verkkosivustollaan perusoikeusvastaavan ja neuvoa-antavan ryhmän hallintoneuvostolle esittämät suositukset; on tyytyväinen siihen, että virasto on lopultakin lisännyt avoimuuttaan toimialapäivistään siten, että viraston verkkosivustolla on julkaistu seurantakertomuksia, joissa annetaan tietoa toimialapäiville osallistuvista yrityksistä ja niiden esitelmistä;

41. toteaa, että viraston väärinkäytösten paljastamista koskevien toimenpiteiden ja ohjeiden soveltaminen on tuottanut tuloksia; panee merkille, että vuonna 2021 henkilöstö ilmoitti yhdestä petostapauksesta ja kahdesta väitetystä häirintätapauksesta; panee lisäksi merkille, että näistä kolmesta tapauksesta yhden käsittely on päättynyt ja kahden muun käsittely on käynnissä tiedonhankintamatkavaiheessa; kehottaa virastoa varmistamaan, että syylliset saatetaan vastuuseen teoistaan, ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle näiden kolmen tapauksen tuloksista ja niiden johdosta toteutetuista jatkotoimista;

42. palauttaa mieliin, että virastolle osoitetun laajemman toimivallan ja suurempien määrärahojen myötä on lisättävä myös avoimuutta ja vastuunottoa sekä kunnioitettava ja suojeltava perusoikeuksia täysimääräisesti; suhtautuu tältä osin myönteisesti siihen, että virasto käyttää avoimuusrekisteriä, ja panee merkille, että sekä hallintoneuvosto että toimeenpaneva johto ovat asettaneet etusijalle toimet, joilla parannetaan edelleen luotettavuutta ja vastuuvelvollisuutta koskevia järjestelyjä virastojen välisellä tasolla; panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille sisäisen tarkastuksen yksikön perustamisen ja sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen hyväksymisen vuonna 2022; toistaa olevansa tyrmistynyt viraston toiminnasta sen entisen pääjohtajan alaisuudessa vastuunkannon ja avoimuuden sekä perusoikeuksien kunnioittamisen osalta ja toteaa, että kyseinen henkilö toimi pääjohtajana koko vuoden 2021 ja erosi vasta 29. huhtikuuta 2022; on tyytyväinen väliaikaisen toimeenpanevan johdon ilmaisemaan sitoumukseen korjata kaikki näihin liittyvät puutteet; korostaa, että tällainen vastuuvelvollisuus ja avoimuus sekä perusoikeuksien noudattaminen ovat olennaisen tärkeitä arvioitaessa vastuuvapauden myöntämistä virastolle kyseiseltä varainhoitovuodelta;

**Sisäinen valvonta**

43. panee merkille, että viraston arvioinnin mukaan sen sisäisen valvonnan järjestelmä toimi osittain vuonna 2021; jakaa hallintoneuvoston huolen siitä, että 17:stä arvioidusta osa-alueesta ainoastaan kahdella ei havaittu puutteita; on lisäksi huolissaan siitä, että merkittäviä puutteita on havaittu osa-alueella 5 (”pitää yksilöitä tilivastuullisina sisäisen valvonnan vastuualueistaan pyrittäessä saavuttamaan tavoitteita”) ja osa-alueella 10 (”valitsee ja kehittää valvontatoimia, joilla lievennetään tavoitteiden saavuttamiseen kohdistuvat riskit hyväksyttäville tasoille”); suhtautuu myönteisesti viraston 15 kehittämistoimeen valvonnan tehostamiseksi aloilla, joilla siinä on havaittu puutteita; panee merkille, että näistä neljä toimea edellyttää jatkuvaa kehittämistä ja neljä muuta toimea on käynnissä; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle saavutetusta edistyksestä;

44. on huolissaan siitä, että virasto kirjasi sopimusten ja erityisesti avustusten hallinnoinnin alalla paljon sääntöjenvastaisia tapauksia; pitää valitettavana, että vuosina 2020–2021 poikkeamien (poikkeukset ja sääntöjenvastaiset tapahtumat) lukumäärä kasvoi selvästi 106:sta 159:ään ja niihin liittyvä arvo 10,2 miljoonasta eurosta 21,3 miljoonaan euroon; panee huolestuneena merkille, että vuonna 2021 avustusten hallinnoinnin osuus tästä määrästä oli 72 prosenttia; toteaa lisäksi, että vuonna 2021 kirjattiin kahdeksan poikkeamaa, joissa arvo oli yli miljoona euroa;

45. pitää valitettavana, että sisäisen tarkastuksen antamien 12 suosituksen täytäntöönpanossa on viivästyksiä, ja toteaa, että nämä suositukset koskevat sopimusten hallinnointia, tietotekniikkahallintoa ja hankehallintaa sekä henkilöstöhallintoa ja -suunnittelua ja henkilöresurssien kohdentamista; kehottaa virastoa korjaamaan nämä puutteet mahdollisimman pian, tarvittaessa komission avustuksella, ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asiassa saavutetusta edistyksestä;

46. palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen suosituksen, jonka mukaan viraston olisi hyväksyttävä ja pantava täytäntöön arkaluonteisia tehtäviä koskevat toimintaperiaatteet; panee merkille viraston raportoineen, että tällaisten toimintaperiaatteiden luonnosta ollaan viimeistelemässä; vaatii virastoa panemaan tämän suosituksen täytäntöön mahdollisimman pian;

47. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen huomautukset viraston sisäisen valvonnan puutteista palvelukseenotto-menettelyissä ja hankintamenettelyissä sekä valtuuksien siirtämisessä valtuutetuille tai edelleenvaltuutetuille tulojen ja menojen hyväksyjille; panee lisäksi merkille viraston vastaukset tilintarkastustuomioistuimen havaintoihin ja jo toteutetut toimenpiteet; panee tyytyväisenä merkille, että virasto hyväksyi tammikuussa 2022 valintalautakunnan jäsenille selkeämmät ohjeet, joilla varmistetaan johdonmukaisempi arviointi ja yhdenmukaiset menettelyt; kehottaa sisäistä tarkastusta sisällyttämään tuleviin tarkastuksiinsa viraston päivitetyt palvelukseenottomenettelyt;

48. pitää myönteisenä, että on otettu käyttöön toimenpiteitä, joilla parannetaan määrärahojen siirtämistä seuraavalle varainhoitovuodelle, jotta estetään sääntöjenvastaiset siirrot; on lisäksi tyytyväinen päätöksestä ottaa viraston taloushallinnon yksikkö mukaan määrärahojen siirtämistä koskevaan prosessiin, valtuutetuille tulojen ja menojen hyväksyjille annettavan koulutuksen suunniteltuun parantamiseen sekä viraston sisäisen tarkastuksen yksikön perustamiseen;

**Digitalisaatio ja vihreä siirtymä**

49. on tyytyväinen viraston pyrkimykseen sisällyttää kestävyys paremmin operatiiviseen, analyyttiseen, tieteelliseen ja hallinnolliseen toimintaansa; panee merkille myönteisen arvion viraston kokemuksista ympäristöä säästävistä julkisista hankinnoista tätä alaa koskevien suuntaviivojen käyttöönoton jälkeen; on tyytyväinen siihen, että virasto päätti vastuuvapauden myöntävän viranomaisen kannustamana jakaa hyviä käytäntöjä ja saatuja kokemuksia muiden virastojen kanssa; pitää lisäksi myönteisenä ympäristöä säästäviä hankintoja koskevia tiedotustoimia; panee merkille, että viraston yksiköitä kannustetaan jatkuvasti käyttämään ympäristöystävällisyyskriteerejä ja ympäristöä säästäviä ratkaisuja julkisissa hankinnoissa;

50. panee merkille, että vuonna 2021 virasto toimi yhdeksästä unionin virastosta koostuvan oikeus- ja sisäasioiden virastojen verkoston (JHAAN) puheenjohtajana; on tyytyväinen viraston päätökseen tutkia oikeus- ja sisäasioiden virastojen välistä yhteistyötä järjestämällä seminaareja ja koulutusta ilmastonmuutoksen, ympäristörikosten, yritysten hiilineutraaliuden ja vihreän kehityksen ohjelman mukaisten politiikkojen alalla; panee tyytyväisenä merkille, että JHAAN-verkosto sitoutui toteuttamaan useita toimia ympäristön tukemiseksi ympäristörikosten torjumiseksi; on tyytyväinen siihen, että JHAAN-verkosto allekirjoitti EU:n vihreän kehityksen ohjelmaa koskevan yhteisen julkilausuman, jossa sitoudutaan noudattamaan tähän kehykseen liittyviä EU:n poliittisia tavoitteita ja tuetaan unionia ja jäsenvaltioita niiden saavuttamisessa;

51. pitää myönteisenä sitä, että virasto pyrkii vähentämään toimintansa ympäristövaikutuksia erilaisilla toimenpiteillä, mukaan lukien asiakirjojen digitaalinen levittäminen, paperiton työnkulku rahoitustapahtumissa, sähköisten oppimisvälineiden käyttö koulutuksissa ja etäkokousten pitäminen; ymmärtää, että pyrkiessään kohti hiilineutraaliutta viraston tavoitteena on kerätä dataa hiilijalanjäljestä ja kulutuksesta henkilöä kohti; panee lisäksi merkille, että virasto käynnisti vihreän kehityksen ohjelmaa ja eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevan tutkimuksen, jonka tarkoituksena on sisällyttää ympäristökestävyys kaikkiin viraston prosesseihin, toimintapolitiikkoihin ja operaatioihin; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tämän tutkimuksen tuloksista ja sen johdosta toteutetuista toimista;

52. suhtautuu myönteisesti viraston päätökseen vahvistaa kyberturvallisuusstrategia, jossa käsitellään tarvittavia toimia häiriönsietokyvyn parantamiseksi kyberturvallisuusuhkien varalta ja viraston digitaalisten tietueiden suojaamiseksi; suhtautuu myönteisesti myös tällä alalla vuonna 2021 toteutettuihin tärkeimpiin toimenpiteisiin, kuten turvallisuuden seurantavalmiuksien parantamiseen, tieto- ja viestintätekniikan haavoittuvuuksien hallintavalmiuksiin ja päätelaitteiden tietoturvasta huolehtivaan EDR-teknologiaan; panee merkille, että virasto on hyväksynyt Frontexin turvallisuussäännöt, Frontexin tiedonhallintakehyksen ja tieto- ja viestintätekniikan strategian vuosille 2022–2027; panee lisäksi merkille, että virasto aikoo perustaa ympärivuorokautisen turvaoperaatiokeskuksen kyberturvallisuus-operaatioita varten;

53. panee merkille, että viraston strategia tehokkuuden parantamiseksi liittyy läheisesti erilaisten tietoteknisten välineiden käyttöönottoon; on tyytyväinen EU RESTRICTED -turvallisuusluokan Eurosur-verkoston arkkitehtuurin nykyaikaistamiseen, viraston henkilöstölle tarjottavaan laajennettuun digitaaliseen tukeen ja sellaisen pysyvän joukon lähettämiseen, jonka digitaalinen jalanjälki on tutkittu, kokemusten saamiseksi etätuen tarjoamisesta toiminta-alueilla; kehottaa ottamaan SYSPER-järjestelmän täysimääräisesti käyttöön viraston henkilöstöhallinnossa;

54. on tyytyväinen viraston pyrkimyksiin ja edistymiseen palauttamisiin liittyvän digitalisaation alalla, erityisesti RECAMAS-viitemallin päivitysten, Frontexin palauttamisen hallintasovelluksen (FAR) ja FAR-tilauslentojen järjestelmän uusien versioiden ja IRMA-järjestelmän avulla tapahtuvan jatkuvan tilastotietojen keruun yhteydessä;

**Toiminnan jatkuvuus covid-19-kriisin aikana**

55. on tyytyväinen viraston toiminnan jatkuvuussuunnitelman hyväksymiseen; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle sen toiminnan jatkuvuussuunnitelman täytäntöönpanosta;

56. antaa tunnustusta viraston jatkuville pyrkimyksille sopeutua pandemian kolmanteen ja neljänteen aaltoon liittyviin muuttuviin olosuhteisiin muun muassa päivitetyillä sisäisillä käytännöillä kuten paperittomilla työnkuluilla, sähköisillä hyväksymismenettelyillä ja virtuaalikokouksilla; panee merkille pandemian puhkeamisen jälkeen perustetun kriisiyksikön keskeisen roolin toimeenpanevan johdon päätöksenteon tukemisessa toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi, viraston toiminnan häiriintymisen minimoimiseksi ja turvallisen työympäristön takaamiseksi;

57. on tyytyväinen siihen, että virasto on laatinut ohjeet, jotka koskevat terveyttä ja turvallisuutta pandemioiden tai epidemioiden aikana tehtävissä palauttamisoperaatioissa ja joilla pyritään varmistamaan, että palauttamisoperaatioita voidaan jatkaa turvallisesti tällaisissa tilanteissa;

**Muita huomautuksia**

58. panee merkille, että virasto on sitoutunut määrittelemään ja toteuttamaan käytännössä perusoikeuksien noudattamisen toimissaan hyväksymällä vuonna 2021 perusoikeusstrategian ja perusoikeuksia koskevan toimintasuunnitelman; suhtautuu myönteisesti viraston sitoumukseen valvoa perusoikeuksia koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle perusoikeuksia koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa edistymisestä; korostaa, että perusoikeusstrategian menestys riippuu sen täytäntöönpanosta ja että OLAFin raportin havainnot koskevat myös varainhoitovuotta 2021; toteaa tältä osin, että a) perusoikeusvastaavaa estettiin asetuksen (EU) 2019/1896 säännösten vastaisesti saamasta operatiivisia tietoja ja että b) viraston aiempi toimeenpaneva johto sivuutti työntekijät, jotka ilmoittivat sääntöjen mukaisesti perusoikeusloukkauksista; on tältä osin tyytyväinen siihen, että perusoikeusvastaava on sittemmin otettu mukaan ja häntä kuullaan kaikissa asiaankuuluvissa asiakokonaisuuksissa ja hänellä on säännöllisiä tapaamisia toimeenpanevan johdon ja neuvoa-antavan ryhmän kanssa; panee merkille perusoikeusasioiden yhteyspisteiden verkoston perustamisen kaikkiin viraston yksiköihin perusoikeusasiantuntemuksen kehittämiseksi kaikilla toiminta-aloilla; panee merkille perusoikeusvalvojien tärkeän roolin ja sen, että heillä on pääsy operaatioalueille ja he tekevät tiivistä yhteistyötä viraston operatiivisen henkilöstön kanssa; panee kuitenkin merkille, että perusoikeusvastaavan toimistossa on alle 20 henkilöstön jäsentä vaikka viraston palvelukseenottosuunnitelmassa henkilöstömäärä kasvaa; kehottaa virastoa tehostamaan toimiaan, jotta perusoikeusvastaavan toimistolle saadaan tarvittavat resurssit sen tehtävien hoitamista varten; panee lisäksi merkille viraston päätöksen vahvistaa pääjohtajaa ja hallintoneuvostoa koskevat säännöt, joiden mukaan näiden on tiedotettava neuvoa-antavalle ryhmälle sen suositusten jatkotoimista ja varmistettava, että perusoikeusvastaavan suositusten johdosta toteutetaan toimia; odottaa viraston panevan täytäntöön perusoikeusvastaavan suositukset, jotka esitetään hänen vuoden 2021 vuosikertomuksessaan; kehottaa virastoa varmistamaan, että hallintoneuvostolle esitetyt perusoikeusvastaavan ja neuvoa-antavan ryhmän suositukset annetaan tiedoksi myös vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

59. toistaa, että OLAFin raportin havainnot rajoittuvat väärinkäytöksiin ja siihen, että yksittäiset henkilöt eivät ole noudattaneet menettelyjä; toteaa, että virasto teki arvokasta työtä perusoikeusvastaavan roolin vahvistamiseksi mutta että virasto ei vielä tehnyt perusteellisempaa analyysia varmistaakseen, ettei rakenteellisia ongelmia ole; toistaa tässä yhteydessä, että on i) analysoitava sisäistä valvontaa, koska yksittäisten henkilöiden väärinkäytökset saivat jatkua liian kauan; ii) seurattava viraston suhteita jäsenvaltioihin, sillä OLAFin havainnot viittaavat siihen, että jäsenvaltiot painostavat rannikkovartiostoa ja salaavat pakkokäännytyksiä, mikä asettaa viraston työn kyseenalaiseksi muutenkin kuin menneen johdon osalta; ja iii) arvioitava sitä, että asetuksen (EU) 2019/1896 46 artiklaa sovelletaan edelleen, koska virasto päätti lisätä läsnäoloaan Egeanmerellä vaikka tiedotusvälineiden raportit ja OLAFin havainnot viittaavat jatkuviin perusoikeusloukkauksiin tällä alalla;

60. panee merkille, että lokakuusta 2021 alkaen virasto on raportoinut säännöllisesti hallintoneuvostolle Euroopan oikeusasiamiehen, Egeanmerellä toteutettavien operaatioiden perusoikeusnäkökohtia sekä oikeudellisia ja operatiivisia näkökohtia käsittelevän työryhmän ja Euroopan parlamentin Frontexin valvontatyöryhmän suositusten täytäntöönpanon edistymisestä; pyytää virastoa tiedottamaan myös vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle näiden suositusten täytäntöönpanon edistymisestä;

61. palauttaa mieliin unionin tuomioistuimen päätelmän, jonka mukaan kuin Unkarin viranomaisten tekemät palauttamispäätökset ovat ristiriidassa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY ([4]) ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan kanssa; kehottaa virastoa pidättymään osallistumasta toimiin, jotka ovat ristiriidassa unionin oikeuden kanssa; panee viraston vastauksesta merkille sen suorittaneen tarkastuksia ja todenneen, ettei se ollut koskaan osallistunut palauttamisiin, jotka liittyivät siihen Unkarin lainsäädäntöön, jonka unionin tuomioistuin katsoi olevan ristiriidassa unionin oikeuden kanssa (Unkarin kansallinen säädös LXXXIX vuodelta 2007 ja säädös LVIII vuodelta 2020); painottaa, että jos virasto haluaa aloittaa puhtaalta pöydältä ja sitoutua uudelleen avoimuuteen, sen olisi oltava näissä tapauksissa selkeämpi ja avoimempi; panee merkille, että viraston mukaan se vaatii Unkaria vahvistamaan menettelyllisiä näkökohtia koskevat erityiset vastuuvapauslausekkeet, kun se pyytää viraston tukea, ja toteaa, että tällä taataan, että koko virasto tekee kaikkensa varmistaakseen, että kaikki sen Unkarissa tukemat palauttamismenettelyt ovat täysin palauttamista ja turvapaikkaa koskevan unionin oikeudellisen kehyksen mukaisia; panee lisäksi merkille, että virasto lisäsi Unkarin toteuttamien palauttamisten seurantatoimia ja tehosti kuulemista ja yhteistyötä Unkaria käsittelevän perusoikeusvastaavan kanssa; painottaa, että menettelyt ovat tehokkaita vain jos niiden täytäntöönpano on tehokasta, ja toteaa, että tämä on erityinen huolenaihe ottaen huomioon oikeusvaltioperiaatteen yleinen tilanne Unkarissa;

62. korostaa, että viraston suoran ja epäsuoran osallistumisen rajojen valvontaan ja rajavartiointiin on kuljettava käsi kädessä perusoikeusrikkomusten ehkäisemisen ja torjumisen kanssa sekä sen kanssa, että varmistetaan palauttamiskieltoa koskevan periaatteen noudattaminen unionin säännöstön mukaisesti; kehottaa viraston hallintoneuvostoa vahvistamaan sisäisen valvonnan rakenteitaan ja muistuttaa, että on tärkeää arvioida ja valvoa jatkuvasti johtohenkilöstön toimintaa ja pyrkiä tällä tavoin havaitsemaan ja ratkaisemaan ajoissa tilanteet, joissa on kyse huonosta hallinnosta, sekä panna täytäntöön pysyväisohje viraston toimien rahoituksen peruuttamisesta taikka toimen keskeyttämisestä, lopettamisesta tai käynnistämättä jättämisestä, jos tällaisia riskejä ilmenee;

63. panee merkille viraston hallintoneuvoston vuonna 2021 tekemät päätökset, joilla hyväksyttiin henkilötietojen käsittelysääntöihin liittyvät täytäntöönpanosäännöt; palauttaa mieliin, että Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi lausuntoja viraston tietojenkäsittelysäännöistä ja että tämän seurauksena virasto laati uudelleen asiaankuuluvat hallintoneuvoston päätökset varmistaakseen unionin tietosuojasääntöjen täysimääräisen noudattamisen; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle edistymisestä tässä asiassa; kehottaa virastoa lisäksi pyytämään Euroopan tietosuojavaltuutetulta lausuntoa tietojenkäsittelysääntöjä koskevien tarkistettujen hallintoneuvoston päätösten johdosta;

64. panee huolestuneena merkille tiedotusvälineissä esiintyneet raportit väitetyistä väärinkäytöksistä henkilötietojen käsittelyä riskianalyysiä varten koskevan ohjelman (PeDRA) laajentamisessa; panee viraston vastauksesta merkille, että hanke oli toteutettu vuosina 2015–2017 ja että virastolla oli mahdollisuus kehittää tarvittavat valmiudet henkilötietojen käsittelemiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1168/2011 ([5]) 11 artiklan c kohdan mukaisesti; panee lisäksi merkille viraston kannan, jonka mukaan se oli käsitellyt ainoastaan rajat ylittävästä rikollisuudesta ja terrorismista epäiltyjen henkilöiden operatiivisia henkilötietoja eikä se ollut aloittanut uhrien ja todistajien henkilötietojen käsittelyä; toistaa olevansa erittäin huolestunut tiedoista, joiden mukaan tietosuojavaltuutettu on toistuvasti varoittanut, että tämä tiedonkeruun laajentaminen olisi vastoin unionin lainsäädäntöä, mutta virasto on aluksi päättänyt sivuuttaa tämän varoituksen; panee merkille hallintoneuvoston päätökset 56/2021, 68/2021 ja 69/2021, jotka annettiin viraston tietosuojasääntöjä koskevien Euroopan tietosuojavaltuutetun lausuntojen vastaanottamisen jälkeen, joiden johdosta viraston tietosuojavastaava laati toimintasuunnitelman tietosuojavaltuutetun suositusten täytäntöönpanoa varten; kehottaa virastoa käsittelemään tämän asian ja varmistamaan unionin tietosuojasääntöjen täysimääräisen noudattamisen, kuulemaan säännöllisesti tietosuojavaltuutettua ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle uudistuksen tilanteesta ja edistymisestä;

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/115/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (EUVL L 348, 24.12.2008, s. 98).

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1168/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston perustamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2007/2004 muuttamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 1).

65. pitää valitettavana, että OLAFin raportin asettamisessa Euroopan parlamentin jäsenten sekä ylimmän johdon ja perusoikeusvastaavan saataville on kestänyt kauan; muistuttaa, että tulossa on vielä kaksi uutta virastoon liittyvää OLAFin loppuraporttia; vaatii, että vaikka OLAFin raportin havainnot saattavat koskea yleistä etua, luottamuksellinen raportti on julkaistava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ([6]) mukaisesti, jotta kunnioitetaan OLAFin tekemien tutkimusten luottamuksellisuutta sekä asianosaisten henkilöiden laillisia oikeuksia, myös heidän tietosuojaa koskevia oikeuksiaan; toistaa vaatimuksensa siitä, että näiden loppuraporttien valmistuttua mahdollisuus tutustua niihin on myönnettävä välittömästi parlamentin jäsenille sekä kaikille viraston johtoon kuuluville, joiden on tarpeen tutustua kyseisiin raportteihin, jotta taataan viraston avoimuus ja vastuuvelvollisuus sekä viraston talousarvion asianmukainen toteutus tulevaisuudessa;

66. panee merkille, että tiedotusvälineiden raporteissa, Frontexin valvontatyöryhmän päätelmissä ja OLAFin raportin havainnoissa yksilöidyt ongelmat johtivat vastuuvapauden epäämiseen edellisessä vastuuvapausmenettelyssä; korostaa, että virasto on parhaillaan siirtymävaiheessa sen entisen pääjohtajan erottua tehtävästään viraston huonoon hallintoon kohdistuvan OLAFin tutkinnan johdosta; pitää lisäksi tässä mielessä myönteisinä erilaisia toimia, joita väliaikainen johto on toteuttanut toimintansa ja normiensa parantamiseksi; panee tyytyväisenä merkille, että näissä toimissa käsiteltiin talousarvio- ja varainhallintoon liittyviä kysymyksiä, kuten tulojen ja menojen hyväksyjien valtuutusten ja edelleenvaltuutusten selkeyttämistä, perusoikeuksien parempaa kunnioittamista väliaikaisen toimeenpanevan johdon ja perusoikeusvastaavan välisen tehostetun institutionaalisen yhteistyön avulla, ja on tyytyväinen myös johtamiskulttuurin muutoksiin, jotka on saatu aikaan näkyvällä siirtymisellä kohti hajauttamista, tehtävien jakamista ja parempaa vuoropuhelua päätöksentekoprosessissa; pitää erityisen myönteisenä, että väliaikainen johto on sitoutunut muuttamaan johtamiskulttuuria ja pyrkii murtamaan vaikenemisen kulttuurin ja rohkaisemaan yhteistyöhön ongelmien ratkaisemiseksi; kehottaa virastoa jatkamaan sitoutumistaan näiden tarvittavien uudistusten täysimääräiseen täytäntöönpanoon myös muun kuin tilapäisen pääjohtajan nimittämisen jälkeen ja raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle saavutetusta edistyksestä;

67. muistuttaa virastoa siitä, että se on tilivelvollinen parlamentille ja että parlamentti on sitoutunut varmistamaan, että virasto edistää unionin oikeuden jatkuvaa ja yhdenmukaista soveltamista, mukaan lukien perusoikeuksia koskeva unionin säännöstö, erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirja; korostaa, että tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan tehostettua yhteistyötä viraston hallintoneuvoston kanssa vahvistamalla viraston avoimuutta, vastuuvelvollisuutta ja demokraattista valvontaa;

68. kehottaa virastoa tehostamaan toimiaan, jotka koskevat asiaankuuluvien tuloksellisuustietojen raportointia unionin kansalaisille ja suurelle yleisölle selkeällä ja saavutettavissa olevalla kielellä; kehottaa virastoa varmistamaan suuremman avoimuuden ja julkisen vastuuvelvollisuuden käyttämällä tiedotusvälineitä ja sosiaalisen median kanavia;

69. panee merkille hallintoneuvoston 20. joulukuuta 2022 pitämässään ylimääräisessä kokouksessa tekemän päätöksen nimittää Hans Leijtens viraston uudeksi pääjohtajaksi; kannustaa virastoa tehostamaan käynnissä olevia toimia ja ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimiin sen varmistamiseksi, että unionin normeja noudatetaan kaikilta osin ja erityisesti talousarvio- ja varainhallinnon, perusoikeuksien, organisaatiokulttuurin ja avoimuuden alalla; kehottaa jälleen virastoa esittämään yksityiskohtaisen etenemissuunnitelman siitä, miten se aikoo ratkaista jäljellä olevat huolenaiheet, sekä selkeän ja yksityiskohtaisen aikataulun kyseisten toimien toteuttamiselle sekä saattamaan päätökseen korjaavat toimet kaikkien Euroopan oikeusasiamiehen, Frontexin valvontatyöryhmän ja neuvoa-antavan ryhmän esille ottamien jäljellä olevien huolenaiheiden ratkaisemiseksi; kehottaa virastoa toteuttamaan tarvittavat uudistukset täysimääräisesti myös muun kuin tilapäisen pääjohtajan nimittämisen jälkeen ja raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle saavutetusta edistyksestä;

70. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta 10. toukokuuta 2023 antamaansa päätöslauselmaan ([7]) EU: n erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta.

---

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1).

([7]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0190.